

SOC UNA CICLOPETA

Dossier pedagògic

Pea Green Boat

teatre de titelles i àlbums il·lustrats

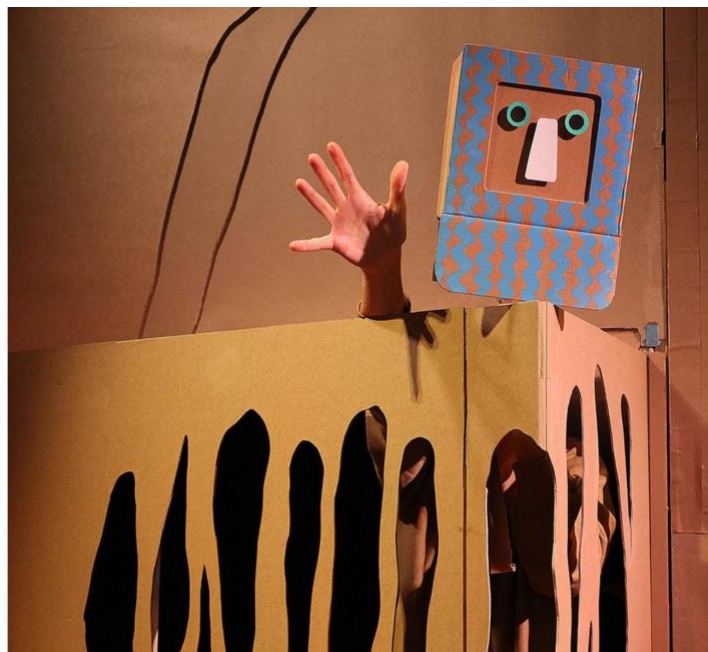
llull institut
ramon llull
Catalan Language and Culture

amb el suport de:
 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Associació professional de
Teatre per a Tots els Públics
de Catalunya

 **Escena
Familiar**

Benvolguts/des mestres,

Us presentem el dossier pedagògic de l'espectacle *SOC UNA CICLOPETA*, una obra de teatre d'actors i titelles de creació pròpia, inspirat en el ciclop de l'Odissea d'Homer. Desitgem que gaudiu de l'obra i que us inspirei per imaginar, crear i parlar. Us proposem unes activitats per abans i després de la funció. Podeu escollir l'activitat segons el nivell de l'alumnat. Ens veiem al teatre!

Una abraçada,
Emília i Edu,
Companyia Pea Green Boat
(els titellaires, creadors i productors de l'obra.)

SINOPSI

L'Odeta és una nena que no hi veu bé; li han hagut de posar ulleres i un pegat en el seu ull gandul. Malgrat la incomoditat, aprofita l'ull tapat per jugar a pirates amb els seus companys de classe. N'hi ha un, però, que li fa la guitza i posa els altres en contra seva. L'Odeta es capbussa en la seva imaginació i emprèn un viatge que la durà a una illa on l'espera un perillós ciclop que l'iniciarà en els secrets per ser un bon monstre.

L'espectacle gira entorn l'assetjament escolar a causa de la diferència. La dificultat visual estigmatitza la protagonista i ella, a través del seu món imaginari, afrontarà la situació. Al món ordinari la protagonista i la seva família es troben en un moment de canvis en les seves vides: estan a punt de mudar-se i, a més a més, l'Odeta ha de portar ulleres i un pegat. Al món imaginari, l'Odeta transita per les seves pors, per les seves ombres i llums, personificades en el ciclop Polifem i Odisseu. Les situacions viscudes amb aquests personatges mentors són un aprenentatge amb el qual tornarà al seu món quotidià.

TRAJECTÒRIA DE LA COMPANYIA

Pea Green Boat és una companyia de teatre de titelles per a públic familiar creada a Barcelona l'any 2009 per l'Emília Esteban Langstaff i l'Eduard Blanch Barbany. Les seves trajectòries professionals van començar en el terreny de les belles arts, l'educació infantil i les arts escèniques. Ara conflueixen en el teatre de titelles amb el propòsit de desenvolupar obres originals amb especial atenció a l'estètica i la dramatúrgia. Perquè les seves creacions arribin més enllà dels escenaris, a les mans dels infants, els converteixen en àlbums il·lustrats. *Gnoma* i *L'arbre de les sabates* compten amb un total de 10 edicions en diferents idiomes.

PRODUCCIONS I PREMIS

L'eruga voladora, *L'arbre de les sabates*, *El rei i el mar*, *Gnoma* i *Soc una ciclopeta*.

Gnoma: Millor espectacle del festival de titelles d'Alacant 2019.

Gnoma: Premi literari Petit Angle, França, 2019.

PUBLICACIONS

L'arbre de les sabates (7 edicions Espanya, França i Brasil). *Gnoma* (4 edicions Espanya i França) i *El Rei golafre, una història del tió* (Catalunya). **Pròximament: *Soc una ciclopeta*.**

ABANS DE VEURE L'OBRA

Parleu de l'experiència i l'expectació d'anar al teatre. Possibles preguntes:

Heu anat al teatre algun cop? Què vau veure? Heu vist mai un espectacle de titelles? Us va agradar l'experiència? Per què? Què fa que sigui especial anar al teatre?

Podeu explicar les diferents maneres de representar una obra de teatre (actors i actrius, teatre de text, musical, etc.) En aquest cas, veuran un espectacle que combina la manipulació de titelles amb un actor i una actriu. Els titelles de l'obra no són marionetes de fil ni titelles de guant. Veuran un titella amb forma humana (amb articulacions, com un Pinotxo) i uns altres fets amb caixes de cartró.

Parlem del títol

Què penseu que vol dir “ciclopeta”? “Ciclopeta” és, en realitat, una paraula inventada. Ve de la paraula “ciclop”. Els ciclops eren gegants amb un sol ull al front. Provenen de la mitologia grega, de les històries de fa milers i milers d'anys i que han arribat a nosaltres a través dels llibres manuscrits de l'època antiga. Què penseu que pot ser una ciclopeta?

També han arribat a nosaltres històries de ciclops de la península Ibèrica a través de la narració oral. Quan no existia la televisió, ni tan sols els llibres, la gent explicava històries. De fet, a Catalunya es parlava d'un gegant d'un sol ull. Es deia Marmajor i vivia a les muntanyes de Montserrat. A la mitologia basca i de la zona cantàbrica també hi són presents. En Tártalo i en Ojancano eren gegants amb un sol ull que vivien en coves a la muntanya i es cruspien ovelles i gent.

Activitat: Dibuixa el teu ciclop imaginari. Escribeu com és aquest ciclop, què li agrada fer, què li desagrada, quins són els seus costums, com és el seu caràcter.

Abans d'anar a veure l'obra, us deixem unes **preguntes clau** perquè els infants s'hi fixin durant l'obra.

Abans de la funció:

- 1.- Qui és el personatge principal de l'obra?
- 2.- Què aprèn el personatge principal?
- 3.- De qui aprèn?

A l'antiga Grècia els infants anaven a l'escola i els mestres els explicaven les aventures de l'Odisseu (o l'Ulisses). Explica als infants *L'Odissea*. Potser us sembla una missió impossible, però us proposem llegir-los una versió simplificada. Necessitareu preparar-ho amb temps abans de venir a veure la funció. Si no teniu prou temps, llegiu només la història del ciclop. També ho podeu llegir després, però si ja coneixen les aventures de l'Odisseu tindran més referents per gaudir de l'obra. Us suggerim aquest títol per incloure a la biblioteca de la vostra escola:

L'ODISSEA EXPLICADA ALS INFANTS, de l'editorial EDEBÉ.
<https://edebé.com/libro/lodissea-explicada-als-infants/>

DESPRÉS DE VEURE L'OBRA

Xerrada postfunció

Repetim i ampliem preguntes. Recordeu que no hi ha una sola resposta vàlida. Les respostes són personals, segons el que els infants han entès i sentit durant l'obra.

- 1.- Qui és el personatge principal de l'obra?
- 2.- Què aprèn el personatge principal?
- 3.- Què fa que sigui el personatge principal?
- 4.- Qui ajuda a qui en la història?
- 5.- Pensa en tots els personatges: L'Odetà, el nen, el ciclop, Odisseu, el pare i la mare. Què creus que aprenen els diferents personatges?
- 6.- Quin canvi hi ha hagut en el personatge principal?

ACTIVITATS

CONTE INCONCLÚS

Us proposem una activitat postfunció per treballar la imaginació, l'escriptura i el dibuix. Es tracta de fer un llibre casolà.

Necessitareu: Cartolina DIN A4 de color, 3 fulls DIN A4 blancs, llapis, colors, cola i grapadora.

1. Doblegueu la cartolina i els fulls per la meitat.
2. La cartolina és la portada i la contraportada. Col·loqueu la resta de fulls dintre, faran de pàgines, amb un total de 12 pàgines. Grapeu-ho.
3. Els infants dissenyen la portada amb l'escena que més els hagi agradat, el títol i el nom de l'autor/a i l'il·lustrador/a. Ensenyeu-los com a mostra alguna portada de llibre o d'àlbum il·lustrat.
4. Hem preparat dos nivells diferents de dificultat per fer el llibre:

Nivell 1: *Els infants només il·lustren la història.*

Fotocòpia les pàgines 7-12 d'aquest dossier amb el text i fes el llibre.

Nivell 2: *Els infants ordenen les frases de la història i il·lustren el text.*

Fotocòpia només la pàgina núm. 13 per a cada alumne. Els infants fan el seu llibre, amb una cartolina i 3 fulls en blanc. Retallen el text, el posen en ordre i l'enganxen a les pàgines del llibre. Il·lustren les escenes. Continuen i finalitzen la història segons la seva imaginació. Han de trobar un final diferent al de l'obra de teatre.

Guia per fer les fotocòpies: S'han de fer fotocòpies per dues cares. Aquest és l'ordre:

Fotocòpia núm. 1 Cara 1: pàg. 12 i 1 Cara 2: pàg. 2 i 11

Fotocòpia núm. 2 Cara 1: pàg. 10 i 3 Cara 2: pàg. 4 i 9

Fotocòpia núm. 3 Cara 1: pàg. 6 i 7 Cara 2: pàg. 8 i 5

IDEES PER A ACTIVITATS PER REFORÇAR LA EMPATIA, L'ESCOLTA I L'EXPRESSIÓ

Dibuixa amb una bena als ulls

Objectiu: posar-se a la pell de les persones amb baixa visió o cegues. Explorar quines sensacions i capacitats apareixen quan tanquem els ulls. Connectar amb els sentits i la imaginació.

Necessitareu: paper DIN A4, tisores, llapis.

- Amb una bena als ulls l'infant fa un retrat del seu company o companya.
- Dobleguen un paper per la meitat. Retallen pel plec mitja rodona per tal que quedi una rodona sencera. Es posen una bena als ulls. Amb el full a la taula, el toquen per situar-se. A partir de la rodona, fan un dibuix segons els inspire la forma. Quan acaben, signen amb el seu nom i cognom, lloc i data. Es treuen la bena. Demaneu: Què us sembla?
- Amb els ulls tapats, utilitzen plastilina per fer formes d'animals.

Missatges anònims

Objectiu: Reforçar la pertinença de grup.

Necessitareu: una capsa de cartó o bosseta. Paperets i un llapis per a cada alumne.

Al final del dia, els infants escriuen un missatge anònim positiu i un dibuix dirigit a un altre infant anònim. Ho dobleguen i ho fiquen a la caixa o bossa. L'endemà, en rotllana, cada infant treu un missatge i ho llegeix com si fos dirigit a ell o ella.

Escriu una carta “El que m'agrada de tu”.

Objectiu: Reforçar la pertinença de grup.

Necessitareu mig DIN A4 per a cada alumne.

Escriuiu els noms de cada alumne en papers diferents. Repartiu-los aleatòriament a tots els infants de forma que cada infant rebi un paper amb el nom d'un altre infant. Cadascú escriu una carta curta i dedica un dibuix a la persona que li hagi tocat. Pot explicar el que li agrada d'aquella persona, el que admira o un moment bonic compartit.

“El que m'emociona”

Objectiu: a través del dibuix lliure, donar als infants una oportunitat per expressar-se.

Activitat tranquil·la. Podeu posar música per facilitar la concentració. Els infants dibuixen el que els ha emocionat a la seva vida. Pot ser alguna situació que els hagi fet plorar, sentir-se malament o una situació en què s'hagin sentit molt feliços. Un cop acabat, poden explicar el seu dibuix a un company o companya i després al seu mestre o al grup.

“El que em va passar”

Objectiu: expressar el que ens costa. Donar veu, escoltar i reconèixer l'altre.

Els infants recorden un moment difícil, una situació complicada o un conflicte que varen passar amb un altre infant. Escriuen el que va succeir. No cal que diguin noms. Descriuen també com es van sentir i com creuen que es va sentir l'altre infant. Facilitau adjectius per ajudar-los a expressar-se abans de començar. Poden acompanyar el text amb un dibuix il·lustratiu. Un cop acabat, genereu un espai per compartir els resultats. Els infants llegeixen o expliquen a la resta del grup la seva experiència. Els altres infants escolten.

Capgrossos

Objectiu: activitat lúdica d'expressió artística, corporal i dramàtica.

Els infants han de portar una caixa de cartró prou gran perquè se la puguin ficar al cap.

Dissenyen la cara d'un ciclop o un monstre imaginari. Imaginen quines coses poden fer. Es posen la caixa al cap i interpreten el seu monstre davant la resta del grup.

BIBLIOGRAFIA

Llibres que ens han acompanyat i inspirat

- Butler, Samuel. Versió en prosa d'Homer. **La Odissea liberada**. Traductor: Temprano García, Miguel. Il·lustrador: Calpurnio, Blackie Books, 2020.
- de Déu Prats, Joan . **El gran llibre de les criatures fantàstiques de Catalunya**. Comanegra, 2017.
- Gallo, Pablo. **Bestiario del Norte**, La Felguera, 2020.
- Homer, **L'Odissea explicada als infants**. Adaptació: Rosa Navarro. Il·lustració: Francesc Rovira. Edebé, 2009.
- Mato, Moises, **El baúl mágico**. Ñaque.
- Ruillier, Jérôme. **Por cuatro esquinitas de nada**. Ed. Juventud, 2004.
- Vallejo, Irene **El infinito en un junco**, Siruela.
- Whitson, **Signe 8 Claves para el acoso escolar**. Ed. Elefteria, 2017

L'Odeta no hi veu bé amb l'ull dret. Els seus pares la porten a l'oculista. L'Odeta haurà de portar ulleres i un pegat per recuperar la vista.

Contenta amb el seu pegat, a l'escola juga a pirates.
Un nen aprofita per fer-la sentir malament dient-li
que és un monstre d'un sol ull.

L'Odetta pregunta al seu pare si existeixen els monstres d'un sol ull i ell li explica un conte on surt un ciclop, un monstre d'un sol ull.

L'Odeta, tot jugant, va a parar a dins del conte...
Arriba a una illa on hi viu un ciclop famolenc. Quan
està a punt de ser cruspida pel ciclop, l'Odeta,
aprofitant que porta un pegat, es fa passar per un
ciclop per evitar que se l'empassi.

La convida a sopar a la seva cova, on hi té empresonat un mariner que es fa dir "Ningú" i que està a l'espera de ser devorat pel ciclop.

El ciclop prepara un brou, però l'Odeta veu els ingredients i, esgarrifada, no el vol ni tastar.

Aprofitant que el ciclop es queda adormit, l'Odeta intenta alliberar a Ningú.

8

El ciclop, convençut que ha trobat una ciclop jove, decideix ensenyar-li tots els secrets dels ciclops.

5

L'Odeta no hi veu bé amb l'ull dret.
Els seus pares la porten a l'oculista. L'Odeta haurà de portar ulleres i un pegat per recuperar la vista.

Contenta amb el seu pegat, a l'escola juga a pirates.
Un nen aprofita per fer-la sentir malament, dient-li que és un monstre d'un sol ull.

L'Odeta pregunta al seu pare si existeixen els monstres d'un sol ull i aquest, li explica un conte on surt un ciclop, un monstre d'un sol ull.

L'Odeta, tot jugant va a parar a dins del conte.
Arriba a una illa on hi viu, un ciclop famolenc.
Quan està a punt de ser cruspida pel ciclop, l'Odeta aprofitant que porta un pegat, es fa passar per un ciclop per evitar que se l'empassi.

El ciclop convençut que ha trobat una ciclop jove, decideix ensenyar-li tots els secrets dels ciclops

La convida a sopar a la seva cova, on hi té empresonat a un mariner, que es fa dir "Ningú" i que està a l'espera de ser devorat pel ciclop.

*Continua la història segons
la teva imaginació
i trova un final diferent.*

